

. حقوق اساسی چیست و چه موضوعاتی را شامل می‌شود؟

پاسخ:

حقوق اساسی شاخه‌ای از علم حقوق است که به ساختار حکومت، نهادهای حکومتی، حقوق و آزادی‌های اساسی مردم و رابطه دولت و ملت می‌پردازد. موضوعاتی مانند قانون اساسی، قوه مجریه، مقننه، قضائیه، تفکیک قوا، انتخابات، و حقوق شهروندی را در بر می‌گیرد.

----

۲. اصل تفکیک قوا را تعریف کرده و هدف از آن را توضیح دهید.

پاسخ:

اصل تفکیک قوا به معنای جداسازی سه قوه (مقننه، مجریه، قضائیه) برای جلوگیری از تمرکز قدرت و استبداد است. این اصل موجب نظارت متقابل قوا و تضمین آزادی‌های عمومی می‌شود. نخستین بار توسط مونتسکیو به صورت نظام‌مند مطرح شد.

----

۳. تفاوت میان حاکمیت ملی و حاکمیت دولتی چیست؟

پاسخ:

حاکمیت ملی یعنی قدرت ناشی از اراده مردم؛ مردم منبع قدرت سیاسی‌اند.

حاکمیت دولتی به اختیارات و توانایی اجرایی نهادهای رسمی حکومت اطلاق می‌شود.

در نظام‌های دموکراتیک، حاکمیت ملی مبنای مشروعیت حاکمیت دولتی است.

---

۴. حقوق و آزادی‌های اساسی مردم چیست و چرا اهمیت دارد؟

پاسخ:

حقوق و آزادی‌های اساسی شامل آزادی بیان، مذهب، تجمع، مالکیت، محاکمه عادلانه و ... هستند. این حقوق ابزار تضمین کرامت انسانی و محدود کردن قدرت دولت‌اند و در قوانین اساسی اغلب کشورها به رسمیت شناخته شده‌اند.

----

۵. اصل حاکمیت قانون چیست و چه کاربردی در حقوق اساسی دارد؟

پاسخ:

اصل حاکمیت قانون به معنای برتری و الزام‌آور بودن قانون برای همه افراد، از جمله مسئولان حکومتی است. این اصل یکی از ارکان دولت حقوقی و ضامن عدالت و نظم عمومی در جامعه است.

----

۶. نقش قوه مقننه در نظام جمهوری اسلامی ایران چیست؟

پاسخ:

قوه مقننه در جمهوری اسلامی ایران توسط مجلس شورای اسلامی اعمال می‌شود. این قوه وظیفه قانون‌گذاری، نظارت بر قوه مجریه، تصویب بودجه، و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی را بر

عهده دارد. شورای نگهبان نیز قوانین مصوب را از نظر مطابقت با شرع و قانون اساسی بررسی می‌کند.

---

۷. وظایف و اختیارات رئیس‌جمهور در قانون اساسی ایران چیست؟

پاسخ:

رئیس‌جمهور مقام دوم رسمی کشور پس از رهبری است و ریاست قوه مجریه را بر عهده دارد. وظایف او شامل اجرای قانون اساسی، ریاست هیئت دولت، انتصاب وزرا (با تأیید مجلس)، امضای مصوبات دولت، و ارائه لایحه بودجه است.

---

۸. شورای نگهبان چه نقشی در نظام حقوق اساسی ایران دارد؟

پاسخ:

شورای نگهبان از ۶ فقیه و ۶ حقوقدان تشکیل شده و وظیفه نظارت بر تطبیق قوانین مصوب مجلس با شرع و قانون اساسی، تفسیر قانون اساسی، و نظارت بر انتخابات را دارد. این شورا نقش مهمی در تعادل قدرت ایفا می‌کند.

---

۹. حق مشارکت سیاسی در حقوق اساسی به چه معناست؟

پاسخ:

حق مشارکت سیاسی به معنای حق افراد برای شرکت در امور عمومی کشور است، مانند رأی دادن، کاندیدا شدن در انتخابات، عضویت در احزاب، اعتراض مسالمت‌آمیز، و مشارکت در نهادهای مدنی. این حق ضامن تحقق دموکراسی است.

---

۱۰. مفهوم اصل برابری در برابر قانون چیست؟

پاسخ:

اصل برابری به این معناست که همه شهروندان، بدون توجه به نژاد، مذهب، جنسیت، یا موقعیت اجتماعی، در برابر قانون یکسان هستند و باید از حقوق و حمایت‌های قانونی برابر برخوردار باشند. این اصل یکی از پایه‌های عدالت اجتماعی است.